עין יעקב — כריתות

כריתות פרק א - א אָמַר לְהוּ רַב מְשַׁרְשִׁיָא לְבְנֵיהּ: כִּי בָּעִיתוּ[לְמֵיזַל] לְמִגְמַר קַמֵּי רַבְּכוֹן וכו'.

אָמַר מַר: כְּשֶׁהוּא שׁוֹחֵק אוֹמֵר: הֵיטֵב הַדֵּק, הַדֵּק הֵיטֵב. מְסַיְּיעַ לֵיהּ לְרַבִּי יוֹחָנָן, דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: כְּשֵׁם שֶׁהַדִּבּוּר רַע לַיַּיִן, כֵּן הַדִּבּוּר יָפֶה לַבְּשָׂמִים.

ב תָּנוּ רַבָּנָן: פִּטּוּם הַקְּטֹרֶת, הַצָּרִי וְהַצִּפֹּרֶן וכו' א"ר יוחנן י"א סמנין נאמרו לו משה מסיני א"ר הונא מאי קראה (שמות ל): "קח לך סמים" וגו'. אָמַר רַב (חמא) [חַנָּא] בַּר בִּיזְנָא, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן חֲסִידָא: כָּל תַּעֲנִית שֶׁאֵין בָּהּ מִפּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל, אֵינָהּ תַּעֲנִית, שֶׁהֲרֵי חֶלְבְּנָה רֵיחָהּ רַע, וּמְנָאָהּ הַכָּתוּב בֵּין סַמָּנֵי הַקְּטֹרֶת. אַבַּיֵי אָמַר: מֵהָכָא: (עמוס ט) "וַאֲגָדָתוֹ עַל אֶרֶץ יְסָדָהּ". תָּנוּ רַבָּנָן: (במדבר טו) "אֵת ה' הוּא מְגַדֵּף". אִיסִי בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר: כְּאָדָם הָאוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ: גָּרַפְתָּ קְעָרָה וְחִסַּרְתָּ. קָסָבָר, מְגַדֵּף, מְבָרֵךְ אֶת הַשֵּׁם הוּא. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר: כְּאָדָם שֶׁאוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ: גָּרַפְתָּ קְעָרָה וְלֹא חִסַּרְתָּ, קָסָבָר: מְגַדֵּף הַיְנוּ עֲבוֹדָה זָרָה.

כריתות פרק ב - ג רַבִּי אוֹמֵר: (שם) "כָּכֶם כַּגֵּר", כַּאֲבוֹתֵיכֶם, מָה אֲבוֹתֵיכֶם לֹא נִכְנְסוּ לַבְּרִית אֶלָּא בְּמִילָה וּטְבִילָה וְהַרְצָאַת דָּמִים, אַף (הגרים) [הֵם] לֹא יִכָּנְסוּ לַבְּרִית אֶלָּא בְּמִילָה [וּטְבִילָה וְהַרְצָאַת דָּמִים וְכוּ']. מִילָה, דִּכְתִיב: (יהושע ה':ה') "כִּי מְלִים הָיוּ [כָּל הָעָם הַיֹּצְאִים" וְגוֹ']. טְבִילָה, דִּכְתִיב: (שמות כ"ד:ו') "וַיִּקַּח מֹשֶׁה חֲצִי הַדָּם, וַיִּזְרֹק עַל הָעָם", וְאֵין הֲזָאָה (אלא) [בְּלֹא] טְבִילָה. הַרְצָאַת דָּמִים, דִּכְתִיב: (שם) "וַיִּשְׁלַח אֶת נַעֲרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ עֹלֹת" וְגוֹ'.

(במדבר ו':ט') "וְכִי יָמוּת מֵת עָלָיו בְּפֶתַע פִּתְאֹם", 'פֶּתַע', זֶה שׁוֹגֵג, וְכֵן הוּא אוֹמֵר: (שם לה) "אִם בְּפֶתַע בְּלֹא אֵיבָה". 'פִּתְאֹם', זֶה אֹנֶס, וְכֵן הוּא אוֹמֵר: (במדבר י"ב:ד') "וַיֹּאמֶר ה' פִּתְאֹם אֶל מֹשֶׁה". תַּנְיָא אִידָךְ: 'פִּתְאֹם', זֶה מֵזִיד, וְכֵן הוּא אוֹמֵר: (משלי כ"ב:ג') "עָרוּם רָאָה רָעָה נִסְתָּר, פְּתָאיִם עָבְרוּ וְנֶעֱנָשׁוּ".

כריתות פרק ג - ד תָּנוּ רַבָּנָן: (ויקרא י':י') "וּלְהַבְדִּיל בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין הַחֹל" אֵלּוּ דָּמִים וַעֲרָכִין וַחֲרָמִים וְהֶקְדֵּשׁוֹת. "וּבֵין הַטָּמֵא וּבֵין הַטָּהוֹר", אֵלּוּ טֻמְאוֹת וּטְהָרוֹת. "וּלְהוֹרוֹת", זוֹ הוֹרָאָה. "אֶת כָּל הַחֻקִּים", אֵלּוּ הַמִּדְרָשׁוֹת. "אֲשֶׁר דִּבֶּר ה'", זוֹ (תלמוד) [הֲלָכָה]. "בְּיַד מֹשֶׁה", זוֹ (הלכה למשה מסיני) [גְּמָרָא].

כריתות פרק ד - אין אגדות בפרק זה.

כריתות פרק ה - [פִּסְקָא]. דַּם [הַקָּזָה], שֶׁהַנְּשָׁמָה יוֹצֵאת בּוֹ, חַיָּבִין עָלָיו. אִיתְּמַר: אֵיזֶהוּ דַּם הַקָּזָה שֶׁהַנְּשָׁמָה תְּלוּיָה בּוֹ? רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: כָּל זְמַן שֶׁמְּקַלֵּחַ. רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר: מִטִּפָּה הַמַּשְׁחֶרֶת וָאֵילָךְ.

כריתות פרק ו - ה מִשְׁנָה. חַיָּבֵי חַטָּאוֹת וַאֲשָׁמוֹת וַדָּאִין שֶׁעָבַר עֲלֵיהֶן יוֹם הַכִּפּוּרִים, חַיָּבִין לְהָבִיא לְאַחַר יוֹם הַכִּפּוּרִים. מִי שֶׁבָּא (בידו) [עַל יָדוֹ] סְפֵק עֲבֵרָה בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, אֲפִלּוּ עִם חֲשֵׁכָה פָּטוּר.

שֶׁכָּל הַיּוֹם מְכַפֵּר.

ו מִשְׁנָה. הָאָב קוֹדֵם לָאֵם בְּכָל מָקוֹם. יָכוֹל מִפְּנֵי שֶׁכִּבּוּד הָאָב עָדִיף עַל כִּבּוּד הָאֵם? תַּלְמוּד לוֹמַר: (ויקרא י״ט:ג׳) "אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ", מְלַמֵּד שֶׁשְּׁנֵיהֶם שְׁקוּלִין. אֲבָל אָמְרוּ חֲכָמִים: הָאָב קוֹדֵם לָאֵם, מִפְּנֵי שֶׁהוּא וְאִמּוֹ חַיָּבִים בִּכְבוֹד אָבִיו, וְכֵן בְּתַלְמוּד תּוֹרָה, אִם זָכָה הַבֵּן לִפְנֵי הָרַב, הָרַב קוֹדֵם אֶת הָאָב, בְּכָל מָקוֹם, מִפְּנֵי שֶׁהוּא וְאָבִיו חַיָּבִים בִּכְבוֹד רַבּוֹ.

הַדְרָן עֲלָךְ מַסֶּכֶת כְּרִיתוּת